

„Jeg synes dog, at Tingen er ganske simpel og indlysende,“ vedblev Emanuel, gjort yderligere veltalende af den Modstand, hans Ytringer vakte. „Hvorfor skal dog en Mands Fødsel være bestemmende i hans Forhold til Samfundet. At et Menneske er født i Fattigdom, kan blive en Ulykke for ham, og der var snarere Grund til at yde ham en Oprejsning derfor end til det modsatte. Og hvad hans paastaaede Uvidenhed eller rettere Mangel paa Lærebogskundskaber angaar — ja, saa betyder den jo egentlig blot, at Samfundet ikke har villet koste tilstrækkeligt paa hans Uddannelse; . . . men derfor er der dog ingen Grund til altid at lade ham være Stedbarn; tværtimod!“

„Jamen, De maa dog virkelig indrømme —,“ begyndte Doktor Hassing.

Men Emanuel hørte allerede kun sine egne Ord og vedblev:

„Sagen har desuden en anden Side. Jeg sætter, at der forestod en Afgørelse af et eller andet stort Samfundsspørgsmaal, f. Eks. om Krig eller Fred . . . Spørgsmaalet staar jo virkelig paa Dagsordenen rundt om i Evropa. Nu maa dog enhver give mig Ret i, at for en Mand i Doktor Hassings Stilling vil Udbruddet af en Krig — økonomisk set — ikke medføre væsentlige Forandringer i hans Livsvilkaar. Jeg mener, han behøver af den Grund ikke at paalægge sig nogen Art Forsagelse, for ikke at tale om, at han ikke har noget særligt at befrygte af Fremtiden . . . jeg taler jo slet ikke her om de langt dybere Følelser, som en saadan Begivenhed naturligvis vil fremkalde, men som maa antages at være ens hos alle. Derimod paastaar jeg, at for en fattig Arbejdsmand betyder Udbruddet af en Krig noget ganske andet og langt mere. Det betyder i mange Tilfælde hans fuldstændige Forarmelse. Hans Arbejde standser, Landets Handel, Fabriksdrift o. s. v., alt staar stille. Samtidig fordyres Levnedsmidlerne, Skatterne forhøjes . . . og